

Vzdelanostná a veková štruktúra NCHZ
strana 3

CVIČILI S YPERITOM
strana 7

Kmeťová na OH
strana 8

Hovoríme s generálnym riaditeľom NCHZ Miroslavom Šubom

AK BUDE ZISK, BUDE VIAC NA BEZPEČNOSŤ, EKOLÓGIU AJ PLATY

■ V akej kondícii ste prebrali podnik?

Trúfam si povedať, že určite v lepšej ako môj predchodca p. Róbert Štofko. Myslím si, viem, že sa tu skutočne urobil veľký kus práce. Zainteresovaní a všetci tí, ktorí vidia do chodu fabriky, vedia o čom hovorím.

■ Máte za sebou prvý mesiac vo funkcii. Čo vás počas neho najviac prekvapilo?

Pozitívne ma prekvapil dobrý manažment. Za najväčší problém považujem zastaranú technológiu v niektorých prevádzkach.

■ Pripravujete nejaké zmeny vo výrobnom zameraní fabriky?

V krátkodobom horizonte nie. Samozrejme, existujú rôzne názory

a plány strategického charakteru, o ktorých je však ešte predčasné hovoriť. Konkurencia nespí...

■ V súčasnosti sa rozbieha proces odpredajania podielov, o ktorom rozhodli akcionári 1. garantovanej. Ako to vplýva na chod fabriky?

Odpoviem možno nediplomaticky, ale tak, ako to cítim. Akcionár vlastní akcie a môže s nimi robiť čo uzná za vhodné. Ak to preženiem, môže ich predávať aj každý týždeň. Ja a moji najbližší kolegovia nie sme akcionári, ale typickí manažéri. Naša úloha je fabriku držať, zveladovať a robiť všetko pre to, aby čo najlepšie fungovala bez ohľadu na to, kto je vlastníkom akcií. Každý majiteľ má

záujem o to, aby sa jeho majetok zveladoval. A my sme tu na to, aby sme to v praxi vykonali. Moje priority, s ktorým som do fabriky prišiel, sa dajú zhrnúť do troch slov - bezpečnosť, ekológia a zisk. Hoci som zisk povedal na tretom mieste, je veľmi dôležitý. Keď bude ekonomika firmy dobrá a stabilná, viac budeme môcť investovať do ekológie a bezpečnosti.

■ Kde vidíte priestor na ďalšie zveladovanie fabriky?

Ďalšou z mojich priorit bude šetrenie, ale skutočné šetrenie. Viem čo hovorím, tu značné sumy ležia doslova na zemi a treba ich pozbierať. A chcel by som aj pritiahnúť ľudí
(Pokračovanie na 3.strane)

Celopodniková odstávka vo výrobní VC z EDC a VC z acetylénu

NÁBEH BEZ VÁŽNEJŠÍCH PROBLÉMOV

Augustová celopodniková odstávka (CPO) bola v tomto roku naplánovaná v dňoch 13. - 17. 8. 2007 s pokračovaním prác do 24. 8. 2007 vo výrobní VC z EDC a VC z acetylénu.

V pôvodnom rámcovom harmonograme CPO sa uvažovalo s odstavením výroby acetylénu v trvaní 4-och dní. Na porade u výrobného riaditeľa k zabezpečeniu realizácie investičnej

akcie „Odprášenie výroby acetylénu“ bolo za účasti pracovníkov našej a.s., fy Noving a realizátora prác NCHZ GS, a.s. rozhodnuté o predĺžení odstavenia „acetylénky“ na dobu 12 dní. Dôvodom bolo realizovať rizikové práce počas odstavení výroby.

Počas augustovej odstávky boli realizované plánované hlavné ciele, t.j. generálne a stredné opravy, ale aj ostatné nevyhnutné opravy, kontroly a revízie strojnotechnologického zariadenia. Na všetkých závodoch prebehli vo výrobní aj čistiace práce zariadení, potrubí, výmenníkov a chladiacich okruhov. V oblasti meracej a regulačnej techniky bola zabezpečená kontrola, čistenie, výmena a kalibrácia vybraných zariadení a kontrola signalizačných

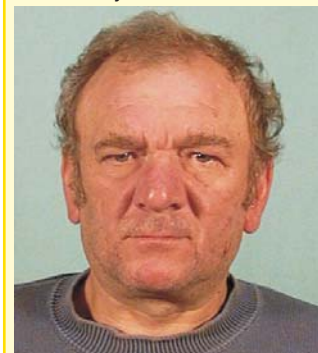
(Pokračovanie na 2.strane)

Odpichár

Zatvárame okruh pracovníkov zo seriálu „Vyznamenaní počas DNÍ NCHZ 2006“.

Miroslav KRAČMER

Čítajte na 5. strane

V ďalšom čísle NOVÁCKEHO CHEMIKA budeme pokračovať v predstavovaní vyznamenaných počas DNÍ NCHZ 2007, kde sa dozviete viac o zamestnancoch, ktorí venovali fabrike svoje najlepšie roky, a ktorí pracovali viac, ako im káže povinnosť.
- rch -

ZAMESTNANOSŤ

Aký bol 1. polrok 2007 v NCHZ z pohľadu zamestnanosti? Už koniec minulého roka nasvedčoval, že rok 2007 bude rokom zmien. Naše očakávania sa postupne naplňujú a zmeny sa dotýkajú aj počtu resp. pohybu zamestnancov.

Od konca roka 2006, kedy nás bolo 1564, sme sa rozlúčili so 73 našimi zamestnancami. Z nich 21 pracovníkov skončilo pracovný pomer dohodou na vlastnú žiadosť, 13 sme vypravdali do starobného, resp. predčasného starobného dôchodku a 6 do invalidného dôchodku. 26 našich spolupracovníkov opustilo podnik z dôvodu organizačných zmien a 3 pre závažné porušenie pracovnej disciplíny (neospravedlnené absencie).

Napriek uvedenému pomeru veľkému množstvu výstupov počet zamestnancov od konca minulého roka vzrástol. Zo 103 prijatých zamestnancov bolo 58 pracovníkov železničnej dopravy, ktorí prešli do podniku prechodom práv a povinností z firmy Anton Kiaba DAK. Z ostatných 45 nastúpených má štvrtina vysokoškolské vzdelanie a 23 úplné stredné odborné vzdelanie s maturitou. U prijímaných zamestnancov prevláda vzdelanie s chemickým zameraním.

Uplnulý polrok sme ukončili s počtom 1595 zamestnancov, pričom v mesiacoch január až máj nás bolo viac než 1600. **-KK-**

Stalo sa...

Generálnym riaditeľom Nováčkových chemických závodov je od 1. augusta 2007

Ing. Miroslav ŠUBA.

Rozhodlo o tom predstavenstvo spoločnosti na svojom zasadnutí 24. júla. Dôvodom zmeny je ďalšie posilnenie vedenia firmy. Od Miroslava Šubu očakávajú akcionári prínos najmä v oblasti zahraničného obchodu, kde má bohaté skúsenosti. Posledných 15 rokov pôsobil ako vrcholový manažér vo firmách s miliardovým obratom.

V zmysle platných vnútropodnikových predpisov boli s účinnosťou od 1. augusta 2007 ustanovení do funkcií:

v rámci úseku generálneho riaditeľa

Ing. Róbert ŠTOFKO

vedúci kancelárie generálneho riaditeľa;

v rámci úseku právneho, kontroly a ľudských zdrojov

Ing. Jana VRÁBLOVÁ

vedúca odboru ľudských zdrojov
Obom želáme veľa pracovných a osobných úspechov. **-M.O.-**

Celopodniková odstávka vo výrobní VC z EDC a VC z acetylénu

NÁBEH BEZ VÁŽNEJŠÍCH PROBLÉMOV

(Dokončenie z 1. strany)

a blokovacích okruhov. Obdobne prebehli kontroly, revízie a opravy elektrozariadení, rozvodov pary, kondenzu a vôd na „energetike“.

Z najdôležitejších prác a opráv je potrebné spomenúť na závode chémia GO a SO po dvoch ks elektrolyzéroch a výmenu štyroch sád krátkospojovačov.

Najväčší objem odstávkových prác bol zabezpečovaný na závode plasty. Najdôležitejšia bola výmena HCl kolony T 1501, ktorá bola v chode od roku 1991. Ďalšie práce boli hlavne výmena cirkulačného okruhu syntézneho reaktora EDC R 1101 C a oprava spodného roštu druhého syntézneho reaktora EDC R 1101 A vo výrobní EDC, rekonštrukcia príslušenstva rozvodne V 55 zálohovanie napájania ovládania riadiaceho velína výroby EDC a VC. Vo výrobní VC z acetylénu to bola demontáž, čistenie a montáž vyvarovacej destilačnej kolóny a montáž vodného a soľankového kondenzátora.

Vo výrobní karbidu vápnika bola na karbidovej peci (KP) č. 1 realizovaná rekonštrukcia odpichových otvorov, vrátane výmeny chladiacich rámov, výmena zostavy sušiacej pece koks „A“, revízia a oprava prepínačov odbočiek pecových transformátorov na KP č. 1 a už spomínané práce na odprášení výroby acety-

lénu.

Na úseku energetiky a IT bola realizovaná 3 dňová revízia 110 kV rozvodne, rozvodne K 40 6 kV, výmena ventilu na prívode 2,1 MPa pary z ENO a ďalšie nevyhnutné práce na zabezpečenie plynulej dodávky energií.

Nábeh výroby po odstávke bol zvládnutý bez vážnejších problémov v zmysle plánovaného časového harmonogramu. Elektrolyza a chlórpracujúce prevádzky nabehli bez problémov. Náležitá pozornosť sa venovala priebehu odstávkových prác a príprave na nábeh kľúčového technologického uzla výroby VC/EDC s novou HCl kolónou. Aj napriek určitým obavám z novej HCl kolóny, nábeh bol plynulý a bezproblémový.

Nábeh výroby karbidu vápnika bol posunutý z dôvodu vzniku poru-

chy a potrebe opravy na hydraulickom systéme posunu elektród, ku ktorému došlo krátko po zapnutí pece.

Odstávkové práce boli zrealizované pracovníkmi fy NCHZ GS, a.s. za pomoci časti pracovníkov z výrobných prevádzok. Niektoré vybrané práce boli realizované aj externými firmami. Aj napriek veľkému rozsahu prác, bola ich koordinácia a realizácia zvládnutá podľa našich požiadaviek a podmienok.

Všetkým zainteresovaným zamestnancom, ktorí pripravovali a realizovali odstávkové práce a zabezpečili bezproblémový nábeh výroby, patrí poďakovanie za dobre a kvalitne vykonanú prácu.

Ing. Jozef Truchan
vedúci ORVBP

Chceme rozvoj spracovania propylénoxidu

NCHZ by mali zaviesť Polyuretánovú chémiu, tvrdia pracovníci vývoja a hľadajú podporu na obchodnom a ekonomickom úseku. Prečo? Mnohé firmy hľadajú nové možnosti ako byť úspešný na globálnom trhu. Okrem vytvárania firemných stratégií, nových možností aplikovania moderných technológií do výroby, vylepšovania systémov logistiky, toku materiálu, predaja, firmy kladú silný dôraz na inovačnú politiku a udržanie a zlepšenie svojej pozície na trhu. Toto všetko zastrešuje proces inovácií výrobcov a technológii, v ktorom sa môžu realizovať všetci šikovný technici, ekonómovia a obchodníci, ktorí sa neboja námahy a ani rizika.

Touto víziou a potrebou tímovej práce sa riadia pracovníci oddelenia vývoja, ktorí realizujú v praxi myšlienku lepšieho ekonomického zhodnotenia vlastných výrobkov, v tomto prípade polyéterpolyolov (známa skratka PEPO).

Aby sme sa vzájomne lepšie chá-

pali, uvidíme krátku genézu propylénoxidovej (PO) chémie v NCHZ. V sedemdesiatych rokoch bola ukončená konverzia chlórhydrínového postupu výroby etylénoxidu na výrobu propylénoxidu. Tento výrobok sa spracovával ďalej na propylénglykol a jediný typ PEPO Slovapro

Polyuretánová chémia

TMP-56, slúžiaci pre výrobu Molitanu v Gumotexe Břeclav (GTX). S týmito výrobkami sme si vystačili okrem intenzifikácie a inovácie PEPO na Slovapro G-48 až do roku 1996. Kým nám do roku 1996 stačili dva výrobky, dnes potrebujeme kvalitatívne i kvantitatívne viac, ak chceme obstáť na trhu. Otvorenie trhu s ostatným svetom však nastolilo nové a omnoho tvrdšie podmienky prežitia. Kvalitatívne lepšie suroviny žiadala GTX a našu pozíciu vytlačila kvalitatívne aj kvantitatívne silnejšia

konkurencia. Prežili sme vďaka tomu, že sme sa chopili príležitosti a začali inovovať výrobný sortiment. Vyvinuli a zaviedli sme diskontinuálnu výrobu TIPA, odstavili výrobu nerentabilných glykolov. Staré autoklávy sa nahradili zánovnými a väčšími, zlepšili sme miešanie, zaviedli čistenie PEPO filtračiou a odstavili staré extrakčné s environmentálne škodlivým benzínom. Spoluprácou so zákazníkmi sme začali vyvíjať a zavádzať do výroby nové typy PEPO použiteľné pre výrobu tvrdých PUR pien, hlavne pre výrobu tepelno izolačných materiálov. V súčasnosti máme zavedených do výroby 8 rôznych výrobkov na báze spracovania vlastného PO. Stačí však ustrnúť, vo vývoji a predaji nereagovať na vonkajšie podnety, neinvestovať a sme zabudnutí.

Ako ďalej, čo tým získame a čo ďalej po rozšírení sortimentu PEPO sa dočítate v NOVÁCKOM CHEMIKU č. 9.

Ing. A. PATÁČIKOVÁ
Ing. V. ČAMAJ, CSc.

Hovoríme s generálnym riaditeľom NCHZ Miroslavom Šubom

(Dokončenie z 1. strany)

k zlepšovaniu výsledkov fabriky. Tak, aby sa im oplatilo robiť aj viac, ako prísť do práce, odviesť tam to, čo majú v náplni a čakať na výplatu.

■ **S podobným predsavzatím nastupovali vari všetci vaši predchodcovia. Čím chcete ľudí získať pre väčšiu spoluúčasť?**

Peniazmi. To je tá najlepšia motívacia. Každý dobrý nápad chcem odmeniť. Aj takto verejne, chcem oznámiť, že kto príde s nápadom prínosným pre podnik, bude odmenený. Nevidím dôvod pri „miliónoch nápadoch“ vyplatiť desaťtisíce alebo státisíce korún. O eventúlnych vysokých odmenách som pripravený rokovať s predstavenstvom. Mojou filozofiou je, že človek, ktorý pre firmu prináša nadštandard, mal by byť aj nadštandardne odmeňovaný. Budem však rozlišovať, či to zamestnanec urobil v rámci svojej normálnej pracovnej náplne, alebo či to bolo niečo „naviac“.

■ **Ako sa k vám ľudia s nápadmi môžu dostať?**

Do kancelárie ku mne môže prísť každý. Chodím po fabrike a ľudia ma môžu pokojne osloviť, hoci aj počas obeda v závodnej jedálni. Moja e-mailová adresa je prístupná pre všetkých:

miroslav.suba@nchz.sk

■ **Aký typ manažéra ste?**

Posledných pätnásť rokov som sa pohyboval vo vrcholových manažérskejších pozíciách vo veľkých fir-

mách so stámiliónovým obratom. Vďaka skúsenostiam v zahraničnom obchode môžem byť prínosom pre túto firmu. Novácke chemické závody exportujú 85 % svojej produkcie. Nemám však problém obliecť si rifle, obuť kanady a obísť fabriku. Jediné voči čomu prechovávam nulovú toleranciu je alkohol a fajčenie na pracovisku. To je vec bezpečnosti. My sme chemička.

■ **Aký je váš vzťah k odborom?**

Chcem nadviazať na doteraz pre-

Vyštudoval odbor Medzinárodné ekonomické vzťahy na Kyjevskej štátnej univerzite. Pracoval ako riaditeľ vo firmách Interagro a.s. Bratislava, generálny riaditeľ AGF trading a.s. Praha skupina AGROFERT. Bol výkonným riaditeľom PMD Union a.s. Bratislava a námestníkom generálneho riaditeľa Koospol a.s. Bratislava. Vo viacerých firmách pôsobil ako člen predstavenstva.

biehajúci dialóg s odborármi. Vzhľadom na to, čo som povedal o primeranom ohodnotení ľudí za prácu pre firmu, sa budeme aj prostredníctvom kolektívneho vyjednávania snažiť o zlepšovanie podmienok. Aj tu však platí to isté ako pre bezpečnosť, či ekológiu. Ak bude mať fabrika ekonomické výsledky, bude aj viac na platy a naše stretnutia s odborármi budú prebiehať v príjemnejšej atmosfére.

■ **Ľudí vo fabrike najviac zaujíma,**

či si udržia zamestnanie. Uvažujete aj o znížení počtu zamestnancov?

Nie som zástancom masového prepúšťania, nie je to optimálny spôsob ozdravovania firmy. Keď každý z tých 1600 zamestnancov, ktorí pracujú v spoločnosti, príde s nápadom ako šetriť, s návrhom na zefektívnenie práce, fabrika bude mať zisk a nie je dôvod prepúšťať.

■ **Chémia je súčasťou nášho každodenného života, často si ani neuvedomujeme, že väčšina vecí dennej spotreby je produktom chemického priemyslu. Na druhej strane je však aj zdrojom znečistenia životného prostredia. Aká je perspektíva chemičiek? Prežijú?**

Chémia tu bude vždy. Ochrana životného prostredia patrí aj medzi priority našej fabriky. Vela sa v tejto oblasti už urobilo ale, aj vzhľadom na nové podmienky, vela nás ešte čaká. A nebude to lacné. Je však správne, že EÚ robí určité restriktívne a obmedzenia s dôrazom na životné prostredie. Pozitívom celého procesu je to, že nová ekologická legislatíva sa týka všetkých bez rozdielu. Takže budeme síce musieť investovať veľké peniaze, ale to isté sa týka aj našej konkurencie.

- SM -

Vzdelanostná a veková štruktúra NCHZ

V akciovej spoločnosti NCHZ sme k augustu 2007 zamestnali 1 595 zamestnancov, z toho 375 žien. V robotníckych profesiách bolo zaradených 1 191 zamestnancov, z toho 199 žien, na technicko-hospodárskych funkčných miestach 404 zamestnancov, z toho 176 žien. V mimovidenčom stave je evidovaných 18 zamestnancov.

Z toho najviac v učebných a študijných odboroch vzdelania chemického zamerania 40% zamestnancov; strojárskoho 17 %;

elektrotechnického 11 % a ekonomického 6 %. V porovnaní s rokom 1995 vzrástlo percentuálne zastúpenie zamestnancov s che-

mickým zameraním (z 36% na súčasných 40 %). V porovnaní s rokom 1995 sme v percentuálnom vyjadrení dosiahli najvýraznejší pokles zamestnancov so základným vzdelaním (z 10,5 na 5%), výučným listom (z 36 % na 27%), naopak nárast s úplným stredným vzdelaním (z 18,7 na 24%) a vysokoškolským (zo 7,8

na 13,2%). Menší nárast sme zaznamenali v počte zamestnancov s dosiahnutým úplným stredným odborným vzdelaním (z 25,6 na 27%).

Priemerný vek zamestnancov je 43,65 rokov.

PhDr. Mária ORŠULOVÁ
vedúca oddelenia rozvoja ľudských zdrojov

Vzdelanostná a veková štruktúra nášho pracovného kolektívu

Odbor vzdelania	- 25 r.		26 - 30 r.		31 - 35 r.		36 - 40 r.		41 - 45 r.		46 - 50 r.		51 - 55 r.		56 a viac		Spolu	
	Cel.	Ž.	Cel.	Ž.	Cel.	Ž.	Cel.	Ž.	Cel.	Ž.	Cel.	Ž.	Cel.	Ž.	Cel.	Ž.	Cel.	Ž.
Základné	3	2	1	1	1		7	1	16	4	13	2	32	10	11	1	84	21
Výučný list	16	1	18	2	63	4	45	3	71	11	84	11	95	12	47	5	439	49
Stredné odborné									1	1	1	1	1	1			3	3
Úplné stredné vzdelanie (VI s maturitou)	52	1	21	1	58	9	75	8	105	17	58	1	12	1	3		384	38
Úplné stredné všeobecné (gymnázium)	2		1	1	7	4	11	5	7	2	6	1	8	4	1		43	14
Úplné stredné odborné	44	9	17	4	22	11	31	19	62	31	89	42	100	44	66	7	431	167
Bakalárske					3	1	2	2			1						6	3
Vysokoškolské	7	7	28	15	17	5	20	11	32	14	39	12	32	10	27	4	202	78
Kandidáti vied							1	1	1	1			1				3	2
S p o l u	124	20	86	24	171	31	192	50	295	81	291	70	281	82	155	17	1595	375

Krízový režim vo VOP

Ubehlo už približne pol roka od tragického výbuchu munície vo VOP Nováky, stále tam však platí krízový režim. Podľa nového generálneho riaditeľa Petra Trgiňu v epicentre výbuchu delaboračnej haly a širšieho okolia, stále prebieha pyrosanácia a bude pokračovať ešte niekoľko mesiacov. Pyrotechnici doslova po centimetroch prehľadávajú sutiny, aby našli a odstránili všetku, výbuchom rozmetanú muníciu, alebo jej zvyšky.

Z krízového režimu vyplývajú aj prísne bezpečnostné opatrenia pre všetkých pracovníkov a takisto havarijný plán, ktorý pred výbuchom podľa analýzy Ministerstva obrany (MO) SR nebol vo VOP dostatočný. Nový havarijný plán bude pripravený po skončení krízového režimu a bude prispôbený charakteru výroby, zdôraznil P. Trgiňa.

V podniku v súčasnosti pracuje 328 ľudí, sú to všetko pôvodní zamestnanci, okrem tých, ktorí sú ešte práceneschopní, pretože utrpeli pri výbuchu zranenie, alebo trauma. Realizujú však iba civilnú výrobu, prevažne pre automobilový priemysel. Pripravujú aj pyrovýrobu v menšom objeme. V tomto prípade by malo ísť o výrobu novej osobnej munície a nie rozoberanie starej munície, vysvetlil generálny riaditeľ. Ešte však nezačali, pretože každá pyrovýroba podlieha schvaľovaniu Výbušninárskej komisie MO SR, ktorá ešte nerozhodla. Rovnako ministerstvo ešte nerozhodlo, či vo VOP obnovia aj delaboračnú muníciu. (prš)

Sanácia chodby

V Bani Nováky, kde vlni došlo k tragickému prívalu rozobnaných nadložných hornín, začali konečne sanovať najviac postihnutú časť banskej chodby, kde sa stále ešte nachádzajú telá dvoch zo štyroch baníkov, ktorí pri tom zahynuli. Predtým museli pomocou vrtov dôkladne preskúmať geologické vrstvy a hydrogeologické podmienky a urobiť betónovú hrádzu, aby pri možnom opakovanom prívalu neboli ohrozené ďalšie životy. Vyše 320 metrov dlhá chodba je splna zavalená prievalovým materiálom a zvyškami zdemolovanej výstuže, potrubí, káblov a dopravného pásu a iných zariadení. Baníci musia čistiť chodbu ručne a musia vypratáť približne 2800 m³ ešte stále aj premočeného materiálu. Hoci sa pri tejto práci bude nepretržite denne striedať 15 skúsených baníkov, potrvá im to približne do začiatku decembra.

▲ 15. augusta 2007 prijal generálny riaditeľ NCHZ Miroslav Šuba v priestoroch Domu kultúry v Novákoch 64 jubilantov, pracovníkov firmy, pri príležitosti ich pracovného a životného jubilea a odchodu do dôchodku.

Generálny riaditeľ poďakoval pracovníčke Estere Pilchovej za 30 rokov práce v podniku. Prvý zľava ekonomický riaditeľ NCHZ Lubomír Vačok. Foto: P. Hudec

Výrobňa organickej a malotonážnej chémie

Začiatky výroby z oblasti organickej chémie sú datované od roku 1941, kedy bola spustená do prevádzky výroba trichlóretylénu. Na základe vlastného vývoja bola v roku 1970 spustená do prevádzky výroba propylénoxidu a propylénglykolov. V ďalšom období sa výrobky propylénoxidovej chémie stávali nosným programom organickej výroby. Jeho výroba sa stala základným článkom výroby polyéterpolyolov a trizopropanolamínu TIPA-85 zavedeného do výroby v roku 1966 (používa sa ako prísada do cementov alebo ako prísada do mydiel a pracích prostriedkov na zvláčnenie pokožky).

V roku 2005 bola na základe návrhu našich pracovníkov spustená kontinuálna výroba TIPA-85. Kontinuálnym spôsobom výroby bola navýšená kapacita na dvojnásobok. Odstavenie diskontinuálneho spôsobu malo priaznivý vplyv na pracovné prostredie.

V roku 1971 bola na tejto báze zavedená výroba polyéteru SLOVAPROP TMP-56 pre výrobu polyuretánových pien. V roku 1995 pri výrobe polyéterov došlo k zásadnej zmene technológie v časti polyadície a v časti čistenia produktu nahradením ekologicky nevhodného extrakčného spôsobu čistenia spôsobom filtračným. Zvýšenie technickej úrovne výroby polyéterov umožnilo v roku 1997 zaviesť do výroby nový štatistický typ SLOVAPROP G-48 S so širšou oblasťou využitia, čím sa zvýšil dopyt po tomto výrobku. V roku 2003 bola na základe požiadaviek zákazníkov po dobudovaní tretieho polyadičného reaktora „5C“ zahájena aj výroba špeciálnych typov polyéterov pre tvrdé polyuretánové peny. V spolupráci s OSR bol pripravený nový rad výrobkov, hlavne pre použitie pri výrobe polyuretánových pien. Rozšírenie výroby je podmienené úpravami technologického zariadenia, ktoré sú v štádiu prípravy.

Dostatok chlóru v NCHZ umožnil tiež zavedenie výroby chlórparafínov - CPN (látky používané pri výrobe plastov, farieb, lepidiel, textilnom a gumárenskom priemysle) na princípe chlórácie splyného tekutého chlóru a parafínu. Zefektívňovanie výroby bolo realizované okrem zvyšovania kapacity výroby od roku 1990 aj používaním lacnejších kvapalných

ZÁVOD CHÉMIA

n-alkánov v porovnaní s tuhými parafínmi. Ekonomizácia výroby CPN pokračovala aj v roku 1999, keď došlo k zásadnej zmene technológie chlórácie za použitia lacnejšieho plyného chlóru. Po ukončení výroby v Slovnafte Bratislava bola v roku 2006 úspešne nahradená základná surovina n-alkán zabezpečením od nových dodávateľov.

Ďalší sortiment výroby dopĺňajú i výrobky malotonážnej chémie ako etanolamíny (vyrábané od roku 1965) a SLOVAPROP RF-169 vyrábaný od roku 1998.

V auguste 2004 bola z ekologických dôvodov ukončená výroba trichlóretylénu.

V priebehu rokov 2003 - 2004 bola v rámci reštrukturalizácie výrobného programu vybudovaná prevádzka na výrobu acetylenických alkoholov (základný typ s obchod-

ným názvom Decidol). Táto výroba predstavuje novú originálnu technológiu, ktorej autorom je Výskumný ústav pre petrochémiu, a.s., Prievidza. Uplatnenie má ako odpeňovač a disperzant farbiva pri formulácii atramentov a farieb, povrchovoaktívna látka pre pomocné prostriedky, pigmentové substráty zmáčacích činiel pre priemyselné nátery, odpeňovače, antišokové činidlo pre nátery na papier.

V roku 1998 bola na základe vlastného vývoja spustená do prevádzky výroba technického etylénchlórhydrínu s kapacitou 100 t/rok. V roku 2001 bola táto výroba modernizovaná a rozšírená na kapacitu 4 000 t/rok. Táto technológia efektívnym spôsobom zhodnocuje chlorovodík z procesu štiepenia EDC. V priebehu roka 2005 bola ukončená investičná akcia „Rozšírenie výroby ECH a jeho spracovanie do produktu Novamal“, kde dochádza k ďalšiemu významnému zhodnoteniu základných surovín chlóravodíka a etylénoxidu. Tento výrobok sa používa ako surovina na výrobu tekutých polysulfidpolymérov a ako organickej rozpúšťadla pre niektoré syntézy. V súčasnosti je aj tu vykonávaná etapa skúšobnej prevádzky.

Ing. Viliam WEISSENSTEINER
vedúci Závodu chémie

Odpichár

Chlapi od karbidových pecí, odpichári, veru veľmi dobre vedia ako vyzerať nebezpečná sopka. Doslova sa totiž nachádza v útrobach dvoch karbidových pecí, ktoré obsluhujú. Pri tisícosemsto stupňoch celzia sa v silnom elektrickom oblúku roztaňuje vápenec a koks na tekutú žeravú lávu. Našťastie tieto dve sopky nie sú nevyspytateľné, ako tie v prírode. Nevybuchujú, kedy sa im zachce, podriaďujú sa vôli človeka. Keď už je žeraviny v spodnej časti natavenej dostatok, prichádzajú odpichári. Špeciálnou štvormetrovou elektródou preštrávajú zaschnutú chrastu, v tmavých ochranných sa okuliaroch chlapov sa potom odrážajú malé ohňostroje z rozprskaných iskier, ich jas do červena im ožaruje tváre. Žeravá láva nateká do pripravených kokil-vaní a keď v nich vychladne, zmení sa na karbid vápnika, suroviny, ktorá je kdesi na začiatku zložitej výroby plastov...

Miroslav Kračmer, jeden z desiatich odpichárov, sa do útrobu karbidovej pece pozerá už celých tridsaťpäť rokov. Keď sa ako chlapec začal v odbornom učilisti v českom Rusinove pripravovať na povolanie stolá-

ra-čalunika pre Tatranábytok v nedaľskom Kamenci pod Vtáčnikom, myslel si, že vôňa dreva ho bude správdzať celý život. Lenže práve život všetko zmenil. Zabladel sa do svojej Alžbetky, oženil sa ako dvadsaťjedenročný a zrazu sa potreboval usadiť. Nové byty vtedy na hornej Nitre ponúkali iba veľké podniky, bane a aj chemická fabrika. Fárание do podzemia ho veľmi nelákalo a tak prekročil brány vtedajšieho CHZWP. Za to, že mu pridelia byť na sídlisku v Prievidzi. Mohol si vybrať z viacerých robotníckych povolaní, ale jeho oslovili práve karbidové pece. Je to predsa len robota pre ozajstných chlapov, hoci tam treba robiť v rukavičkách, vlastne v hrubých rukaviciach...

Prvé pocity, keď vkročil do karbidky, však neboli veľmi lákavé. Značné teplo, dym, prach, rozžeravené náradie. Žeravé veci ho trochu desili. Raz sa totiž popálil doma pri maminom sporáku a odvtedy mal pred nimi rešpekt. Ale napokon prekonal všetky zábrany a postupne si zvykol. Len raz ho popálilo a aj to bola veľká náhoda. Pri odstavke jednej z pecí pomáhal kolegovi Štefanovi usmerňovať vane, keď naraz z miesta posledného odpichu vyfúklo a žeravý prach mu vmietlo do tváre a na nechránenu časť rúk. Ako by sa mu pod kožu zapichlo tisíce ihliel. Vyšetřovali, či

▲ Vnučky Viktorka a Veronika na svojho dedka nedajú dopustiť...

neporušil niektorý bezpečnostný predpis. Napokon to uznali ako pracovný úraz. Aj dostal pár korún ako odškodné. Pomaródoval si asi mesiac a pol, a keď sa vrátil do práce mal k žeravým sopkám ešte väčší rešpekt. Našťastie mu po popálení náh nezostali žiadne jazvy.

Na starých peciach, na všetkých troch otvoroch, ktoré boli pod každou z troch ferociliových elektród, robili odpich v hodinových intervaloch. Osem odpichov za šichtu. To ešte v hornej časti boli na každej peči traja kuriči, ktorí mali na starosti zásobovať vždy hladnú pec koksom a vápencom. Každý odpich naplnil osem či deväť vaní.

Začiatkom deväťdesiatych rokov konečne došlo k dlho sľubovanej rekonštrukcii karbidky a namontovaniu nových moderných a výkonnejších pecí. Ich plnenie aj nekonečný posun hrubej elektródy už zabezpečovala automatika. Iba práca odpichárov sa nezmenila. Avšak intervaly medzi jednotlivými odpichmi sa skrátili na štyridsaťpäť minút, museli sa veru začať lepšie obracať.

Už mu ani nepríde, že pri karbidových peciach strávil viaceré Vianoce, či Veľkonočné sviatky. Zvykla si jeho manželka Betka, aj dcéry Jarmilka, Mirka aj syn Miro. Nedávno si vybral

dovolenku. Kolegovia sa ho pýtali, kam sa chystá. Tajomne sa usmial, vrazil na „maltu“. Samozrejme myslel na „pravú slovenskú dovolenku“. Po rokoch sa totiž s manželkou dohodol, že vo svojom dvojizbovom byte vymenia podlahu za novú, plávajúcu. Skúsenosťami mu pri tom pomohol zať Peter, Mirkin manžel a aj sám sa pri ňom podučil, ako sklepať kusy podlahy do seba, aby nezostali medzery a napriek tomu že je plávajúca, aby ani trochu „neplávala“.

Miroslav je veľkým fanúšikom prievidzského futbalu a basketbalu. V časoch najväčšej ligovej slávy týchto športov aj aktívne pomáhal. Nosil pásku usporiadateľa. Teraz, keď úroveň oboch športov značne poklesla, športové kluby už taký počet usporiadateľov nepotrebujú. Konečne si môže vychutnať zápasy bez usporiadateľských povinností.

Ale najviac sa teraz venuje štyrom vnúčatám, osemročnému Tomášovi či rovnako starej Viktorke, aj trojročnej Veronike, takému malému štebotavému anjelikovi. A pred dvomi rokmi pribudol do rodiny ďalší chlap, malý Patko. Cez prázdniny a dovolenku si všetkých štyroch veru dostatočne užil...

- Paňo Uhlík -

▲ Miroslav Kračmer strávil tohoročnú dovolenku doma, pri kladení plávajúcej podlahy spolu so zaťom Petrom.

Neandertálci v jaskyni

Priamo medzi neandertálskymi lovcami mamutov v životnej veľkosti sa ocitnú návštevníci Prepoštskej jaskyne v Bojniciach. Nedávno tam totiž otvorili zaujímavú expozíciu náučnej lokality osídlenia pravého človeka, ktorý v tejto veľkej travertínovej jaskyni žil asi pred 50 tisíc rokmi.

Pred jaskyňou sa okrem klasickej ohniska a množstva kostí zvierat, nachádza verná maketa hlavy mamuta, pri ktorej sedí a spracováva jeho mäso neandertálec, vedľa je neandertálska žena a dieťa. V ústí veľkej jaskyne sú ďalší dvaja lovcia mamutov, vyrábajúci kamenné nástroje a pripravujúci sa na lov pomocou oštepov. Sú to všetko presné napodobeniny neandertálskych ľudí v životnej veľkosti, vytvorených na základe archeologických výskumov v celej Európe.

Expozíciu zriadila Správa slovenských jaskýň Liptovský Mikuláš a využila na to finančné prostriedky EÚ. Pre-

poštská jaskyňa, vytvorená v travertínovej kope, patrí medzi chránené prírodné výtvory a je významná hlavne z archeologického hľadiska. V posledných rokoch však bola ohrozená. Viedol ku nej síce náučný chodník, ale pretože sa nachádza v odľahlej lokalite pod mestom, začali v nej prespávať bezdomovci, ba navštevovala ju aj fetujúca mládež a poškodzovali ju vandali.

Expozícia veľmi názorne ukazuje ako žili lovcia mamutov a určite sa stane ďalšou vyhľadávanou atrakciou pre turistov i školákov.

Text a foto: (prš)

* BLAHOŽELÁME *

20 rokov práce

Vladimír PAULÍK (Z.chémia)
Jana KUČERKOVÁ (ORK)
Ing. Jana BITAROVÁ (ORK)
Ing. Mária MICHALOVIČOVÁ

(Predaj karbidu)

Marcel PETRÁŠ (Z.chémia)
Michal TUNEGA (Z.chémia)
Renáta PIHIKOVÁ (Odbor logistiky)

25 rokov práce

Ing. Jozef MURKO
(Predaj profilov a sidingu)
Ing. František STANČEK

(Z.chémia)

Ing. Ján DOBROTKA
(Odbor energetiky)

Ing. Ján GABLAŠ (Z.plasty)
Zuzana HUDECOVÁ (Odbor logistiky)
Olga ŠKOLNÁ (LARF NOVA)

30 rokov práce

Eleonóra SVAČEKOVÁ (Z.chémia)
Ing. Viliam WEISSENSTEINER

(Z.chémia)

35 rokov práce

Jozef TKÁČ (UEaIT)
Ján HRNČIAR (Z.plasty)
Jozef DLÁBIK (Z.plasty)

55 rokov veku

Jozef VIDA (Z.plasty)
Mária ORLÍKOVÁ
(realizácia predaja)
Miroslav KOTIAN (Z.chémia)

Ján DINGA (Z.chémia)

Lýdia DUDÁŠOVÁ (Z.karbid)

Ján ČUPERKA (LARF NOVA)

60 rokov veku

Vladimír FOLTÁN (OSaR)
Odchod do dôchodku
Viera ČAJKOVÁ (OLZ)
Štefan ĐURIŠ (Z.plasty)

redakcia

RYSY V OBÝVAČKE

Dve mláďatá rýsa ostrovida, najväčšej mačkovitej šelmy v strednej Európe, musela chovať vo svojom byte pracovníčka bojnickej zoo Marcela Samášová. Našli ich lesní robotníci kdesi na Kysuciach, opustené pod naukladaným drevom.

Mali však sotva mesiac, ešte boli závislé na materskom mlieku. Preto ich ešte v ten deň priviezli do zoo. Aby ich zoológovia zachránili, musela ošetrovateľka s nimi zostať takpovediac na „materskej dovolenke“. Malé rýsy totiž potrebujú celodennú starostlivosť. Vyžadujú si časté kŕmenie, až päť-šesťkrát za deň, piť môžu iba špeciálne, „mačacie“ mlieko, ktorého zloženie zostavili veterinári, aby vyhovovalo výžive mladých mačkovitých šeliem. Ale nie je to len kŕmenie,

treba ich takisto každú chvíľu hladiť a umývať, tak ako to robí ich matka v prírode.

Náhradná mama sa o rýsy mláďatká starala vyše mesiaca. Keď sa už naučili sami prijímať potravu, umiestnili ich v zoo. Do prírody ich vypustiť už nemôžu. Zvyknú si totiž na pomoc človeka, stratia plachosť, určite by v lese zahynuli. Návštevníci bojnickej zoo ich teraz môžu vidieť vo výbehu.

Text a snímka: (rms)

Navždy nás opustili

Rady chemikov navždy opustili:

† † †

Štefan CIBULKA

(dňa 5. augusta 2007 vo veku nedožitých 74 rokov)

† † †

Jozef KOHÚT

(dňa 15. augusta 2007 vo veku nedožitých 79 rokov)

-rch-

Štrnásťročný vrah

Hornými Vestenicami, aj celou hornou Nitrou v minulých dňoch otriasla brutálna vražda 87-ročnej Márie, pretože vrahom bol iba 14-ročný chlapec Ján. Býval o dva domy ďalej a starenku i jej dom dobre poznal. V dedine sa vedelo, že syna má v Amerike a Jano si myslel, že je bohatý. V dome bývala sama a tak sa chlapec odvážil vniknúť do domu. Hľadal u nej peniaze, pretože predtým ukradol matke tri tisícky a tá mu pohrozila, že to povie otcovi. Báľ sa bitky, chcel údajne peniaze vrátiť. Vitálna stará žena však mladého zlodca prekvapila. Ten spanikáril, pretože ho spoznala. Udrel ju fľašou po hlave, ktorá sa rozbila a črepinami skla jej podrezal hrdlo. Aby si bol istý, že je mŕtva nájdeným nožom ju ešte dobodol. Ján sa priznal policii i matke. Hrozí mu trest odňatia slobody až na 15 rokov. (pre)

niečo pre zábavu ... TAJNIČKA ...

J. Poliak	Hriadeľ	Gáza	Máličko	Kút	AMATI AND EPITEL	Prvý muž	Pani (franc.)	Zľahka varí	Umelý jazyk	Túz	AVON ARAD AAR	Vymlátené obilie	ŠPZ Krupiny	Onuca	Kalič
Ovarenie					Láska (tal.)						Pudký pohyb				
Krátky kabát					Švajč. mesto Skupen. vody						Druh ľavy Zvrat zámeno				
1. časť tajničky									Bodavý hmyz Ruský režisér				Otravné látky Mohamed. boh		
Holand. miera				Horký liek Časť tváre						Talian. husliar Kočovník					
RIN EA ALOV	Žen. meno	Anglic. spojka Tkanivo tela				Vlastnila Kráča					Morský vták Rumun. mesto				
Dekagram					Dvojhláska Otec (dom.)					ŠPZ Ostravy Nie dvaja			Orol (nem.) Ošatila		
Opica (skr.)		Park Žen. meno					Mlieč. výrobok Nevedomec							Číselná hra Trop. plod	
Japon. minca				Čes. muž. meno Kus poľa					Zástup Slov. polit. strana				Popevok Kráľ púšte		
Druh hrozna						Plodina Národ. podnik				Franc. herec Asyrsky boh					
Organizmy						2. časť tajničky							Časť roka		
Muž. meno					H ₁ mesto Česka								Zn. kozmetiky		

Nezamestnaných je viac

Nezamestnanosť v Novákoch v prvom polroku kolísala. Najskôr z januárových 141 (5,41%) postupne klesala na aprílových 120 (4,86%). Odvtedy mierne stúpa. Polrok ukončila na úrovni 128 nezamestnaných, čo je 5,23% z ekonomicky aktívneho obyvateľstva. Dlhodobá sa však drží pod okresným priemerom, ktorý predstavuje 6,41%.

Z celkového počtu ľudí bez práce predstavujú ženy 74. Podľa vekovej štruktúry sú najväčšou skupinou občania vo veku 20-29 rokov (35), len tesne pred kategóriou 40-49 rokov (34). Nasledujú nezamestnaní nad 50 rokov (31) a kategória 30-39 ročných (26). Najmenej, len dvaja občania sú z vekovej kategórie absolventov škôl do 19 rokov. Túto sa darí stále znižovať, z februárových 5 až na súčasných 2. Na porovnanie, presne pred rokom bolo v evidencii úradu práce v Novákoch 133 obyvateľov (5,53%), z toho 75 žien. Vtedy bolo najviac nezamestnaných z vekovej kategórie nad 50 rokov (37) a 20-29 ročných (35). V roku 2005 bola situácia na trhu práce v našom meste nasledovná: 136 nezamestnaných (5,60%), z toho 73 žien. Najnižšiu mieru nezamestnanosti v prievidskom okrese si už tradične držia obce v okolí Dolných Vestenic, Bojníc a prekvapivo aj obec Temeš.

- Erik Kližan -

Po uhlí - vodná nádrž

Po jedinej povrchovej uhoľnej bani na Slovensku, z ktorej baníci v osemdesiatych rokoch vyťažili približne dva milióny ton uhlia, zostala asi sto hektárová preliačina. Boli úvahy, urobiť z nej skládku tuhého domového odpadu, čo obyvatelia obce Lehota pod Vtáčnikom rázne odmietli.

Už viac než desať rokov však presadzujú, aby jamu po menších úpravách mohli naplniť vodou z miestneho potoka a vytvorili z nej vodnú nádrž určenú na rekreačné účely, chov rýb a podobne.

Nedávno svitla nádej, že projekt sa napokon podarí, pretože si miesto prezrel premiér slovenskej vlády Robert Fico a myšlienku podporil. Starosta obce Lehota pod Vtáčnikom Ján Cipov však má aj ďalšie návrhu. Na pokraji jamy je ešte miesto i na vybudovanie spaľovne odpadov, čím by sa vyriešili nielen problémy s ukladaním odpadu, ale slúžila by aj na výrobu tepla a elektrickej energie. (prm)

Novácki živnostníci

(Za hrst' histórie, XLI. časť)

Dnes existuje v Novákoch veľké množstvo živnostníkov. Súčasné rodinné firmy ale ešte nemajú tú svoju tradíciu, ktorá sa budovala dlhé desaťročia. Také existovali pred rokom 1948. Ale tie si pamätajú len tí skôr narodení a pôvodní Nováčania. Prípoeme si ich všetci.

V roku 1927 bol zostavený úradný zoznam všetkých živnostníkov v republike. Nováky mali v tom období 888 obyvateľov, notársky úrad, železničnú stanicu, poštu, telegraf, katolícky kostol a židovský synagógu. V obci boli dva veľkostatky, ktoré vlastnili alebo prevádzkovali Béla Tamóczy a spol. a druhý Šimon Bock s Jozefom Rozenzweigom. Dva tunajšie mlyny patrili Ambrózovi Schmidovi a Jánovi Sedlákovi, potravné družstvo bolo prevádzkované konzumnou spoločnosťou. Tri predajne zmiešaného tovaru vlastnili obchodníci Dávid Bock, Viliam Kändler a Markus Tomaschoff, tri hostince Augustín Hamáček, Rudolf Horváth a Anna Sziklayová. K potravinárskym živnostníkom v Novákoch sa počítali pekár Emanuel Löwy, mäsiari Rudolf Čičmáni a Rudolf Horváth a napokon roľníci Jakub Hagara a Pavel Liška. Drevo, ktorého bolo na okolí dostatok, spracúvali majstri troch remesiel. Stolármi boli Ferdinand

Drozd, Ján Jurik a rezbár Jozef Sziklay, kolárom František Rus a tesárstvom sa zaoberali Jozef Pastierik a Tomáš Visočányi. S poľnohospodárstvom, najviac rozšíreným živobytím aj v Novákoch, súviselo povolanie kováča. Tomu sa venovali Štefan Hamáček a Jozef Valent. Výrobou a opravami kovových súčiastok sa zaoberali zámočníci Koloman Donáth a Jozef Kantor. Krajčírmi boli v Novákoch traja, a to Juraj Čikkeľ, Bartolomej Čikkeľ a Ignác Petrika.

Najviac bolo obuvníckych majstrov. Štatistické výkazy uvádzajú Michala Hajstera, Valentína Krovinu, Jána Svitoka a Jána Špánika. Sedlárstvom, spracúvajúcim kožu, sa živil Anton Melišek. Špeciálnou živnosťou bolo prevádzkovanie poisťovacieho zastupiteľstva pod číslom P 14.154, vykonávané Markusom Tomaschoffom. Budú aj z dnešných živností spoľahlivé firmy s dlhoročnou tradíciou?

- Erik Kližan -

Cvičili s yperitom

Na hornej Nitre, v lesných, od sveta prísne izolovaných priestoroch medzi Novákmi a Zemianskymi Kostolanmi sa nachádza špeciálne výcvikové stredisko, akých je na svete sotva desať. Za prísnych bezpečnostných opatrení v ňom môžu vojenski i civilní špecialisti naostro cvičiť s bojovými chemickými látkami.

Nedávno v ňom výcvikom prešlo aj 65 vojenských chemikov z Rakúska. Výcvik bol zameraný na detekciu, presné určenie otravných látok a dekontamináciu osôb a vojenskej techniky. Podľa informácie veliteľa výcviku majora Olivera Toderišku, Rakúšanovia si najskôr vyskúšali odoberanie a analýzu vzoriek s náhradnými látkami. Potom už pre nich pripravili pravé bojové chemické látky. Postupne pracovali s nervoparalytickým plynom VX a sarinom, alebo už od prvej svetovej vojny známym pluzgierotvorným yperitom a takisto dusivým fosgénom.

Preto si museli pred každým vstu-

pom do výcvikového priestoru niekoľkonásobne prekontrolovať tesnosť protichemických oblekov a masiek. Po opustení výcvikového priestoru nasledovala ich dôsledná dekontaminácia.

Každý kto prejde takýmto výcvikom, si vlastne vyskúša ako by to bolo, keby musel odoberať vzorky a skúmať skutočne zamorený terén. Pretože napriek medzinárodným dohovorom a zákazu používať chemické zbrane sa ešte stále môžu nájsť dobrodruhovia, ktorí ich použijú, konštatoval veliteľ výcviku.

Text a snímky: (pre)

Kalendárrium

1.9.1942 - otvorená Dievčenská meštianska škola v Novákoch

1.9.1947 - zriadená Štátna roľnícko-ovocinárska škola v Bystričanoch Chalmovej

1.9.1962 - otvorené Odborné učilište Bane Cigel v Prievidzi

3.9.1992 - zasadená Lipa ústavy v Oslanoch

4.9.1852 - cisársky patent o slobodnom obchode podomovým oknárom z Valaskej Belej

6.9.1807 - zomrel v Novákoch Václav Horník, kňaz, filozof, pedagóg, pôsobil Bojniciach a Novákoch

7.9.1947 - vzniklo Okresné združenie Jednotného zväzu slovenských roľníkov v Prievidzi

9.9.1942 - výbuch vagónov s pušným prachom v Zemianskych Kostolanoch

11.9.1822 - zomrel Jozef Karol Pertes, pedagóg, dramatik, básnik, narodil sa v Prievidzi a N. Pravne

11.9.1877 - narodil sa Eduard Majerský, kňaz, spolkový pracovník, pôsobil v Prievidzi a Hornej Vsi

12.9.1972 - nadviazaná družba obcí Zemianske Kostolany a Žulová

14.9.1987 - zomrel v Prievidzi Ján Bendík, verejný činiteľ, organizátor hasičstva, pôsobil v Prievidzi

15.9.1917 - narodil sa v Novákoch Ernest Otto, SŠ pedagóg, organizátor odboja, zomrel v rodisku

15.9.1942 - sabotážna akcia v chemickom závode v Novákoch

16.9.1977 - zomrel Ján Poliak, literárny vedec a kritik, narodil sa v Hornej Vsi

17.9.1927 - narodil sa Michal Daniš, VŠ prof., kartograf, pochovaný v Z. Kostolanoch

19.9.1987 - zomrel Pavel Nemeč, VŠ pedagóg, mikrobiológ, pôsobil v Oslanoch

21.9.1787 - zomrel Teofil Koroda, pedagóg, náboženský spisovateľ, študoval v Prievidzi

22.9.1957 - posvätená lurdská kaplnka v Lehotě pod Vtáčnikom

24.9.1432 - konfiškácia majetkov zemianskej rodiny Kerekovcov v Lipníku

24.9.1842 - narodil sa v Oslanoch Ján Vincent Porubský, kazateľ, básnik

25.9.1802 - narodil sa Ján Krstiteľ Bednarovič, piarista, pedagóg, študoval v Prievidzi

26.9.1927 - narodil sa Emil Marko, ľudový majster, košíkár, pôsobil v Porube

27.9.1927 - založený spolok Kulturverband v Nitre. Pravne

30.9.1912 - narodil sa Michal Příbus, pedagóg, prozaik, dramatik, pôsobil v Cigli

OZNAM

Klub rýchlostnej kanoistiky DAK Kiaba Nováky pozýva deti od 9 rokov na zápis do svojich radov.

Zápis sa uskutoční v dňoch **10. a 11.9. 2007 o 15:00hod.** na lodenici v Novákoch. Informácie u trénera ml. žiactva a prípravky Rastislava Rusa na tel. číslo: **0904 558495; 0949 115582**

- rr -

Informačný servis...

KC MESTA NOVÁKY

20-31.8.2007-od 9.00 do 12.00 h - KC mesta Nováky - **LETNÁ ŠKOLA UMENIA** - prázdninový výtvarno-umelecký program. Poplatok 600 -, Sk

28.8.2007 o 16.00 h - Námestie SNP - **OSLAVY 63. VÝROČIA SNP** - program: hymna SR, báseň, príhovor, pietny akt

KINO NOVÁKY

19.8.2007 - o 18.00 hod. - **HOSTEL 2** - USA, horor, titulky, MN/18, vstupné 60,- Sk

26.8.2007 - o 18.00 hod. - **PIRÁTI KARIBIKU NA KONCI SVETA**-USA, dobrodružný film, MP/12, vstupné 75,- Sk

predpredaj vstupeniek " hod. pred predstavením, zmena programu vyhradená

Čierna kronika

V cudzej maštali

Zrejme únava zahmlala Jozefa z Nováka do maštale. Nie však do svojej ale úplne cudzej. Majiteľka to zistila a zavolała policajnú hliadku. Jozefa vyjde „nocľah“ draho. Za prečin porušovania domovej slobody mu hrozí trest odňatia slobody 1-5 rokov.

Kradli káble

Nie do roboty ale s úmyslom kradnúť prišli siedmi páchatelia do závodu na výrobu káblov vo Valaskej Belej. Ešte v roku 2006, v období od 26. júna do 10. augusta odcudzili 320 metrov vodičov v celkovej hodnote 131 tisíc korún. Páchatelia čelia obvineniu z prečinu krádeže spolupáchatelstvom.

Nálož na povale

Pri rozoberaní strechy starej kôlny v obci Ráztočno našiel jej majiteľ zaujímavý nález. Na drevenej hrade boli odložené dve nitrotoluénové náložky, pochádzajúce ešte z obdobia II. svetovej vojny. Privolaný policajný pyrotechnik nález zaistil a bezpečne zneškodnil. (erk)

Kmeťová má striebro z MS aj ME a ide na OH

▲ I. Kmeťová (vľavo) a M. Kohlová

Nováčanka Ivana Kmeťová a jej bratislavská partnerka Martina Kohlová získali na MS v kanoistike v Duisburgu historickú prvú ženskú medailu pre Slovensko. Na neolympijskej 200 m trati tak nadviazali na svoje úspešné vystúpenie na ME v Pontevedra, kde si vypádlovali rovnaký kov.

Cennejším výsledkom však bolo na MS ich štvrté miesto na olympijskej 500-vke, ktorým si zabezpečili účasť na OH v Pekingu.

Úspech v tejto sezóne žali aj ďalší pretekári nášho klubu. Radoslav Rusa sa stal majstrom sveta v maratone na domácej vode na Váhu v Trenčíne. Vo veteránskej kategórii bol v Trenčíne strieborný Ondrej Čižnár.

Na Majstrovstvách sveta juniorov reprezentovali mesto aj klub štyria naši pretekári: Miroslav Zaťko a Juraj Oršula v C2, Juraj Baránek a Miroslav Mičo v K4. Baránek s Mičom spolu s chlapcami z Komárna a Bratislavy vybojovali v českých Račiciach 27. - 29.7. 2007 **bronзовú medailu.**

- rr -

▲ Zľava: Viszlaj, Divinec, Beráne a Mičo.

▲ Zľava: Cabai, R. Rus a Varga.

V Národnom centre vodného póla štyri svetadiely Pohár Vysokých Tatier

Klub vodného póla TJ NCHZ v spolupráci so slovenským zväzom vodného póla usporiadal v dňoch 27.-29.7.2007 v NCVP medzinárodný turnaj vo vodnom póle juniorov **High Tatras Cup Pohár Vysokých Tatier**, za účasti družstiev zo štyroch kontinentov. Turnaja sa zúčastnili družstvá USA, Austrálie, Chorvátska, Egypta, Francúzska a Slovenska.

Všetky zúčastnené družstvá budú v dňoch 18.-27. augusta 2007 štartovať na MS juniorov v Los Angeles a tak okrem účasti na tomto veľkom

medzinárodnom turnaji si zvolili Nováky aj za miesto pobytu na prípravu na MS. Tímy z USA, Austrálie a Francúzska pobudli v Novákoch niekoľko dní navyše, a tím Egypta rozbalil svoj stan pre prípravu 10 dní pred samotným turnajom. Pobyt prebehli k plnej spokojnosti účastníkov, ako so službami NCVP, s prostredím, kde sa turnaj konal a aj s úrovňou turnaja. Ich spokojnosť je príslubom pre

pobyt v budúcnosti, o čom boli uzavreté konkrétne dohody.

Konečné poradie:

1. Chorvátsko
2. USA
3. Austrália
4. Slovensko
5. Francúzsko
6. Egypt

- E.P. -

Majstrovský titul pre mladších žiakov

Mladším žiakom Klubu vodného póla NCHZ sa v tejto sezóne opäť darilo a hrdia sa majstrovským titulom. Podarilo sa im preplávať súťažou bez straty

bodou a nenašli premožiteľa v základnej ani v nadstavbovej časti.

Tréner mladších žiakov Peter Tkáč nám prezradil, že základom ich úspechu bola kvalitná obrana. Svedčí o tom aj najmenej inkasovaných gólov.

Výsledky:

NCHZ-ŠKP Košice	14:13
NCHZ-Slávica UK Ba	17:10
NCHZ-Komárno	13:12

Konečná tabuľka:

1. Nováky	16	16	0	0	247:103	32
2. ŠKP Košice	16	9	1	6	172:146	19
3. Komárno	16	7	2	7	137:138	16
4. Slávica UK	16	6	1	9	157:167	13

(P.T.)

NOVÁCKY CHEMIK - mesačník regionálnych zaujímavostí, vydávajú Novácke chemické závody, a. s.

Redaktori: Mgr. Milan STANISLAV, Ľubica WALOVÁ. **Adresa redakcie:** Novácke chemické závody, a. s., M. R. Štefánika 1, 972 71 Nováky, tel.: 046/568-4663, fax: 046/568-9250, e-mail: mstanislav@post.sk, lubica.walova@nchz.sk. **Redakčná rada:** Bc. Marek RATTAJ, Ing. Dana HAGAROVÁ, Ing. Peter HOLÝ, Ing. Róbert HOJČ.

Zaregistrované: Okresný úrad v Prievidzi, odbor regionálneho rozvoja a iných odvetvových vzťahov, pod registračným číslom RT-4/2000-BA.

Grafika a tlač: TIMAN SLOVAKIA, s.r.o., BOŠANY

Zadarmo pre zamestnancov NCHZ, NCHZ Global services a obyvateľov mesta Nováky. Nepredajné.

Autorské práva na texty a snímky uverejnené v časopise NOVÁCKY CHEMIK sú vyhradené. Preberanie a používanie fotografií, textových a iných materiálov je bez písomného súhlasu NCHZ zakázané.